

Bättre information om BVC-vaccinationer – men visst tar det tid!

■ Få kan ha undgått vinterns debatt om eventuella risker med barnvaccinationer. Förutom oro för minskad anslutning till det svenska vaccinationsprogrammet kan man befara ökad belastning och osäkerhet på våra barnvårdscentraler (BVC).

Enkät i Halland

För att få en bättre uppfattning om personalens erfarenheter har vi därför i Halland genomfört en ytterst enkel enkät. Kartläggningen gjordes med avsikt just innan Socialstyrelsens nya kunskapsöversikt »Vaccination av barn« [1] distribuerades. Enkäten skickades till länets 65 BVC, varav 64 (98,5 procent) svarade. Frågorna var utformade så att man för en företeelse skulle ange en uppskattad förändring över det senaste året; var det mer sällan, oförändrat eller oftare? Resultaten framgår av Tabell I.

Fått många frågor

Vi bad också om öppna kommentarer och synpunkter. Många verifierar där att man efter den senaste massmediadebatten fått ägna mycket mer tid åt att besvara frågor.

Ett genomgående önskemål var någon form av »bra faktaunderlag«, »enkel informationsbroschyr«, »lättfattlig skrift-

Tabell I. Svartsfördelning från 64 barnvårdscentraler i Halland.

	Mer sällan	Oförändrat	Oftare
Får frågor om vaccinationerna	0	1	62
Får ägna mer tid åt att diskutera vaccinationer	0	2	61
Vi skjuter vaccinationer på framtiden	6	15	42
Föräldrar avstår från att vaccinera barnet	6	24	30
Föräldrar önskar utesluta enskilda komponenter	11	24	28
Känner själv oro för vaccinerans säkerhet	5	50	9

lig information«. Någon uppgav att man använder sig av Smittskyddsinstitutets hemsida under »Frågor och svar om barnvaccinationer« [2].

Socialstyrelsens skrift är kanske ingen »enkel broschyr«, men väl en utmärkt kunskapsöversikt med tydliga figurer och omfattande litteraturlista [1]. Den ger ett gott underlag för att svara på frågor från föräldrar. Vi rekommenderar den därför till all BVC-personal och vill dessutom att det finns ett antal exemplar på alla BVC i Halland för utlåning till de föräldrar som själva vill fördjupa sina kunskaper.

Backa upp personalen

Budskapet är ganska klart. Frågorna blir fler, behovet av information ökar. Om vi

vill slå vakt om den höga täckningen inom det svenska barnvaccinationsprogrammet måste personalen på BVC få bättre uppbackning.

Ken Åke Henricson
barnhälsovårdsöverläkare

Anders Lindberg
smittskyddsläkare; båda verksamma vid
Länssjukhuset i Halmstad

Referenser

1. Socialstyrelsen. Vaccination av barn – vanliga frågor om säkerhet och effekter. Stockholm: Socialstyrelsen 2001.
2. <http://www.smittskyddsinstitutet.se>

Sannolikheten bör ligga mellan 0 och 1/51

■ Leif Hansson kommenterar i Läkartidningen 14/01 (sidan 1719) Åsa Vilbäck's trevliga artikel i Läkartidningen 8/01 (sidan 867). Självläste jag hennes artikel med stor behållning, dock utan att förkovra mig i någon problemlösning.

Exemplet som diskuteras – prevalens 1/1000, falskt positiv frekvens 5 procent, vad är sannolikheten för att en person som får ett positivt resultat faktiskt har sjukdomen? – har, om jag inte är helt utbränd, ingen entydig lösning.

Det finns fler obekanta än det finns linjärt oberoende ekvationer. Jag har mött en hel del på min utbildning som, enligt min mening, tänker bakvänt.

Förslag till lösning

Så här tycker jag att man skall angripa problemet:

Test	Sjuk	Frisk
+	A	B
-	C	D

A = sant positiv

B = falskt positiv
C = falskt negativ
D = sant negativ

Sensitiviteten = $A/(A+C)$, specificiteten = $D/(B+D)$ om jag inte missminner mig. Personen tillhör A+B (får positivt resultat). Sannolikheten för att vara sjuk i denna grupp är $A/(A+B)$.

$A + B + C + D = 1$ (hela populationen)
 $B = 0,05$ (falskt positiv)
 $A + C = 0,001$ (prevalens) $\Leftrightarrow A = 0,001 - C$. Sannolikheten $A/(A+B) = A/(A+0,05) = (0,001 - C)/(0,001 - C + 0,05) = (0,001 - C)/(0,051 - C)$.

C (falskt negativ) är okänt. A måste vara positivt, alltså är C större eller lika med noll och mindre eller lika med en tusendel. Om $C = 0$ (sensitivitet = 100 procent) $\Rightarrow A/(A+B) = 0,001/0,051 = 1/51$. Men om $C = 0,001$ (sensitivitet = 0 procent) $\Rightarrow A/(A+B) = 0/0,05 = 0$.

Mellan 0 och 1/51

Dessa uträkningar har ej tagit hänsyn till noggrannheten i talen. Men om man be-

traktar dem som exakta så är mitt resultat att sannolikheten ligger mellan 0 och 1/51.

Eric Skantze
med kand, Lunds universitet
skantze@usa.net